Δυσλεξία και Ξένη Γλώσσα

Βιβέτα Λυμπεράκη
Ξένια Κωνσταντινοπούλου

Καθηγήτριες αγγλικών ειδικής αγωγής

Ποιοί μαθητές αναμένεται να αντιμετωπίσουν δυσκολία στις ξένες γλώσσες

Μαθητές που:

- **παρουσιάζουν δυσκολίες κατά την ανάγνωση και τη γραφή στην μητρική τους γλώσσα**
- **δυσκολεύονται στην αντίληψη και παραγωγή του προφορικού λόγου στη μητρική τους γλώσσα**

- **έχουν φτωχή μνήμη**
- **έχουν διαφορετική ταχύτητα στην επεξεργασία πληροφοριών**
- **δυσκολεύονται να κατανοήσουν έννοιες που δεν οπτικοποιούνται**
- **παρουσιάζουν διάσπαση προσοχής – υπερκινητικότητα**
- **έχουν διαγνωσθεί με δυσλεξία – μαθησιακές δυσκολίες**

Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

- **Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες είναι ένας γενικός όρος, ο οποίος αναφέρεται σε μια ετερογενή ομάδα διαταραχών, που εκδηλώνονται μέσω σημαντικών δυσκολιών στην απόκτηση και χρήση του προσληπτικού και εκφραστικού λόγου, της ανάγνωσης, της γραφής, της λογικής σκέψης ή των μαθηματικών ικανοτήτων.**

- **Προκαλούν αναντιστοιχία ανάμεσα στο νοητικό δυναμικό του παιδιού και στην ακαδημαϊκή του επίδοση και δεν σχετίζονται με το περιβάλλον, την οικογένεια, την γλώσσα, τον πολιτισμό αλλά προϋποθέτουν επαρκή εκπαιδευτικό περιβάλλον.**

Ομπρέλα ειδικών μαθησιακών δυσκολιών

Η Ομπρέλλα των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών

Μέτριες ή υψηλές γνωστικές δυνατότητες

Ορισμός Δυσλεξίας

«Δυσλεξία είναι μια σύνθετη νευρολογική εγγενής κατάσταση. Τα συμπτώματα μπορεί να επηρεάζουν έναν ή πολλούς τομείς της μάθησης και της δραστηριότητας, και μπορεί να περιγραφεί ως ειδική δυσκολία στην ανάγνωση, την ορθογραφία και τη γραπτή γλώσσα. Ο χειρισμός των αριθμών και των μουσικών σημείων, οι κινητικές λειτουργίες και οι οργανωτικές δεξιότητες μπορεί ακόμα να εμπλέκονται. Ωστόσο, σχετίζεται ιδιαίτερα με τον έλεγχο του γραπτού λόγου, αλλά επηρεάζει και τον προφορικό.»

Βρετανική Εταιρία Δυσλεξίας -
British Dyslexia Association (1997)

Πώς επηρεάζει η δυσλεξία την εκμάθηση της ξένης γλώσσας;

Οι δυσκολίες που επηρεάζουν τη μητρική γλώσσα ενός ατόμου με δυσλεξία, όπως αυτές αναφέρθηκαν παραπάνω, αναμένεται να επηρεάσουν και την ξένη γλώσσα.

Στο μάθημα της ξένης γλώσσας αποκαλύπτονται οι όποιες μαθησιακές δυσκολίες στο μέγιστο βαθμό.

Η δυσλεξία επηρεάζει:

- **την κατανόηση γλωσσικών κανόνων** (αρχικά ορθογραφικών - φωνολογικών, εν συνεχεία γραμματικών - συντακτικών)

- **τον τομέα της μνήμης** (ελλείψεις στη μνήμη δυσχεραίνουν την εκμάθηση του λεξιλογίου, που στηρίζεται κατά βάση στην ικανότητα απομνημόνευσης, όπως και την εκμάθηση γραμματικών και συντακτικών κανόνων)

- **την επεξεργασία πληροφοριών μέσω του γραπτού και προφορικού λόγου** (δυσκολία στην ακολούθηση οδηγιών)

- **την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου**

- **τη χωροχρονική αντίληψη** (δυσκολία χρήσης της αντιστροφής στις ερωτηματικές προτάσεις - "Are you..?" / δυσκολία αντίληψης της διαδοχής και αλληλουχίας / δυσκολία εκμάθησης της ώρας)

- **την οργάνωση του λόγου και των ιδεών**

Τι δυσκολίες εμφανίζουν μαθητές με δυσλεξία κατά την εκμάθηση των Αγγλικών;

- διάκριση / αποκωδικοποίηση των ήχων
- κατανόηση πληροφοριών μέσω προφορικού λόγου
- ανάγνωση
- κατανόηση κειμένου
- διάκριση γραμμάτων που μοιάζουν οπτικά (π.χ. b/d, p/q, m/n, l/t)
- διάκριση λέξεων που μοιάζουν οπτικά και ακουστικά (π.χ. team / meat, horse / house, brain / drain)

- **ορθογραφία**
- **εκμάθηση / ανάκληση λεξιλογίου**
- **κατανόηση / εφαρμογή γραμματικών κανόνων**
- **εκφορά προφορικού λόγου / προφορά**
- **σχηματισμό καταλήξεων**
- **κατανόηση ιδιωματικών εκφράσεων (it's raining cats and dogs / a piece of cake)**

Γιατί τα αγγλικά δυσκολεύουν μαθητές με δυσλεξία;

- **Η Αγγλική γλώσσα θεωρείται φωνολογικά αδιαφανής (opaque/non-transparent language) – σε αντίθεση με τα Ελληνικά - εξαιτίας της ελλιπούς φωνολογικής αντιστοιχίας που παρουσιάζει. Δεν γράφουμε πάντα αυτό που ακούμε και δεν διαβάζουμε πάντα αυτό που βλέπουμε.**

π.χ. cake, knight, enough, goat, meat

- **Διαφορετικός τρόπος φωνολογικής αποκωδικοποίησης της Αγγλικής γλώσσας σε σχέση με την μητρική Ελληνική**

- **σύστημα γραφής χωρίς τόνους**

- **η σύνταξη είναι σταθερή σε αντίθεση με τα ελληνικά που είναι ελεύθερη**

- **Διαφορετικό “language notion” - διαφορετική αντίληψη της γλώσσας**

Μπορούν μαθητές με δυσλεξία και άλλες μαθησιακές διαφορετικότητες να επιτύχουν στην εκμάθηση των Αγγλικών;

ΝΑΙ!

Με συστηματική και σαφή διδασκαλία από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς.

Αυτή περιλαμβάνει:

- **εξατομικευμένη προσέγγιση**

- **ξεκάθαρη και τμηματική παρουσίαση του υλικού - βασισμένο σε πρότερη γνώση**

- **πολυαισθητηριακή προσέγγιση / εμπλοκή όλο και περισσότερων αισθήσεων και δεξιοτήτων (βλέπω, ακούω, μιλώ, αγγίζω, μυρίζω, γράφω, διαβάζω) / ταυτόχρονη συμμετοχή νου - σώματος – ψυχής**

- **εξοικείωση των μαθητών με τους φωνολογικούς κανόνες της Αγγλικής - διδασκαλία φωνολογικής ενημερότητας**
- **χρωματική και απεικονιστική κωδικοποίηση των γραμματικών φαινομένων**
- **χρήση διαγραμμάτων και νοητικών χαρτών**
- **χρήση μνημονικών τεχνικών**
- **κατάλληλη χρήση της τεχνολογίας, διαδίκτυο, βίντεο, υπολογιστικά παιχνίδια**

Ποιές γλώσσες είναι περισσότερο κατάλληλες για μαθητές με μαθησιακές διαφορετικότητες;

- **Τα Αγγλικά είναι η πιο διαδεδομένη δεύτερη ξένη γλώσσα στην Ευρώπη, δυστυχώς όμως και μία από τις δυσκολότερες γλώσσες για μαθητές πού έχουν δυσλεξία ή παρεμφερείς δυσκολίες.**

- **Τα Ιταλικά και τα Ισπανικά χαρακτηρίζονται από φωνολογική διαφάνεια, υπάρχει δηλαδή στενή αντιστοιχία μεταξύ ήχων στον προφορικό λόγο και γραμμάτων στον γραπτό. Είναι κατ' επέκταση πιο εύκολα για μαθητές με μαθησιακές διαφορετικότητες.**

- **Τα Γαλλικά και τα Γερμανικά παρουσιάζουν σχετική διαφάνεια στο φωνολογικό τους σύστημα.**

- **Σε κάθε περίπτωση, η κατάλληλη και εξειδικευμένη διδασκαλία έχει καθοριστική σημασία για τη γλωσσική εξέλιξη των ατόμων με δυσλεξία και μαθησιακές διαφορετικότητες.**

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!